

reflexion

Att berätta om misstag

»Även den läkare som är van vid svåra samtal om obotliga sjukdomar, komplicerade behandlingar och liknande kan ha besvärligt att hantera den här speciella situationen.«

patientsäkerhetslagen, som nu gäller sedan snart ett år, finns en skyldighet att snarast informera en patient om att det inträffat en händelse som har medfört en vårdskada (§ 8). Även om lagen ålägger vårdgivaren denna skyldighet är det i praktiken läkarna på en klinik eller mottagning som får lov att ta på sig att det blir gjort.

Det finns två uppenbara svårigheter som måste hanteras.

Den första gäller vad som är en vårdskada. Enligt lagen är det lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits. Undvikbarhet är alltså det avgörande kriteriet för om tillståndet ska uppfattas som en vårdskada eller en skada, i dagligt tal komplikation. Detta kan ibland vara svårt att avgöra, till exempel vid vårdrelaterade infektioner eller andra ganska vanliga följd tillstånd efter kirurgi och andra behandlingar.

Den andra svårigheten är hur informationen ska ges. Även den läkare som är van vid svåra samtal om obotliga sjukdomar, komplicerade behandlingar och liknande kan ha besvärligt att hantera den här speciella situationen. I en del andra länder bedrivs särskild utbildning i hur det kan göras. Det finns också skäl att fundera över vem som ska lämna informationen. Är det en uppgift för chefen, den ansvariga läkaren eller den som var delaktig i händelsen?

I lagen finns inget om att stödja och hjälpa den personal som varit inblandad, men det är minst lika viktigt.

Jon Ahlberg
medicinsk redaktör
jon.ahlberg@lakartidningen.se

Foto: Jens Bäckström/Scanpix

Oro kring nya riktlinjer. Kenneth Widäng, distriktsläkare i Boden, har varit med om att utforma uppropet »Låt vården vårda«. **AKTUELLT** Sidan 2202

signerat

2199 Vårdgarantier och påbud
Olle Högrell

reflexion

2195 Att berätta om misstag *Jon Ahlberg*

It debatt

2200 Suicid inom vården: Socialstyrelsens kritik bygger på teorier och önsketänkande *Anders Albinsson, Bernard Willems*

2201 Apropå! Möjligheten att bedriva forskning på svårt sjuka äldre Vi hoppas på snar lagändring *Johan Munck, Gisela Dahlquist, Eva Grönlund*

aktuellt

2203 »Konsultation kräver lyhördhet och koncentration« Hälsoamtalen orsakar protest i Norrbotten

2204 Slutversion presenteras inom kort Rekommendationerna i princip desamma – men något fler

2206 Efterlyses: En samlad och tydlig läkarutbildning

2208 Patientsäkerhet/Ärenden

medicinsk kommentar

2209 Placeboeffekten är värdefull Plussa medicinsk behandlingseffekt med placeboeffekt! *Göran Nilsson*

2211 Perioperativ dödlighet minskar i USA. Men centralisering ger inte hela förklaringen *Thomas Troëng, Ulf Haglund*

nya rön

2212 Cervarix mot Gardasil: hälsoekonomisk tävling eller cancerprevention? *Inge Axelsson*

Medvetenheten om bröstcancer hos män behöver öka *Karin Sundström*

2213 SBU detaljgranskar metod för icke-invasiv RhD-bestämning *Anders Hansen*

SNP-koppling till svar på astmaterapi *Anders Hansen*

2214 Fördröjd PCI kopplad till ökad risk för hjärtsvikt *Karin Sundström*

Den medicinska behandlingsritualen har i sig en placeboeffekt. Positiva förväntanseffekter av en behandling ger starka positiva tilläggseffekter till den specifika effekten av medicinsk behandling. **Sidan 2209**

Foto: IBL Bildbyrå

Läkartidningen

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Tf medicinsk redaktionschef
Anne Brynolf 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren, doktor (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering)
08-790 34 67
Sara Gunnarsdottir (reporter) 08-790 34 10
Sara Holve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering)
08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Löftrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering)
08-790 34 82
Birgit Wilhelmsen (medicinsk redigering)
08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)
08-790 34 95
Irene Balsam (annonsservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonsservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för
sveriges läkarförbund
grundad 1904

Barnadödligheten sjunker globalt –
men mycket arbete återstår
Anders Hansen

klinik och vetenskap

2215 Originalstudie God effekt av vare-
niklin vid snusavvänjning. Läkemedlet
jämfört med placebo i dubbelblindad
studie *Karl Olov Fagerström, Hans Gilljam,
Serena Tonstad*

2219 Originalstudie Fibrinogen – kritisk
faktor vid massiv blödning. Retrospek-
tiv studie av omhändertagandet vid
trauma *Evelina Erlandsson, Dag Winstedt,
Fredrik Tornqvist, Attila Frigyesi, Ulf Schött*

2224 Fallbeskrivning Perforerat aneurysm
på aortakuspen var infektiös endokar-
dit. Ovanligt fynd som tecken på infek-
tion *Adriano Serreli, Arne Olsson*

2226 Rapport Natio-
nellt kort vid binju-
rebarkssvikt. Nytt
varningskort kan
leda till bättre hand-
läggning och ökad
patientsäkerhet *Per
Dahlqvist, Sophie Ben-
sing, Olov Ekwall, Jean-
nette Wahlberg, Ragn-
hildur Berghorsdottir,
Anna-Lena Hulting*

LIVSVIKTIG INFORMATION OM

KORTISOL BRIST

DENNA PATIENT BEHÖVER DAGLIG
ERSÄTTNINGSBEHANDLING MED KORTISOL.

Vid feber eller annan svårare påfrestand, t.ex.
operation, infektion eller större olycksfall
måste tillförsörjning av kortisol ökas.

Vid feber över 38°C - ta dubbel dos kortisol.

Vid kräkning/diarré då tabletterna ej kan
behållas - uppsök sjukstadiet snarast för
ommedelbar tillförsörjning av Solu-Cortef (100 mg)
iv/im samt koksalt i droppe.

Svenska Endokrinologföreningen

läkemedelsfrågan

2228 Svag evidens för digoxin vid för-
maksflimmer *Helena M Holmgren, Roland
Lennestål*

debatt och brev

2230 Dykning vid diabetes möjligt men
inte riskfritt *Johan Jendle, Peter Adolfsson,
Stig Attvall, Hans Örnham*

2231 SBU: Målstyrd perioperativ vätske-
behandling vid höftfraktur – frågor kvar-
står *Frida Mowafi, Jean-Luc af Geijerstam*

Replik: Metoden är bäst utvärderad för
bukkirurgi *Robert Hahn*

webbfrågan:

Anta policy mot tv-porr?

Läkarförbundets förtroendemän och an-
ställda ska inte bo på hotell som erbjuder
tv-porr, anser Kvinnliga läkares förening
och vill att förbundet antar en uppfö-
randekod. Håller du med? Läs om motio-
nen på Lakartidningen.se

Ja		44 %
Nej		53 %
Vet ej		3 %

321 hade svarat den 31 oktober kl 11.00.

KLINIK OCH VETENSKAP Aneurysm på aorta-
klaffen är ett mycket ovanligt fynd, som
bör väcka misstanke om endokardit. Fall-
beskrivning, sidan 2224

2232 Helicobacter pylori – en vän i nö-
den *Peter Benno, Atti-La Dahlgren, Tore
Midtvedt*

2233 Norska lärdomar *Bengt Järhult*

Socialstyrelsen: Inte aktuellt med databas
för jäv *Anders Printz*

Mer debatt på webben

kultur

2234 Fler läkare i politiken – rätt
medicin mot »nånannanism«
Lennart Levi

2236 Recensioner

2237 lediga tjänster

2239 platsannonser

2249 meddelanden

**2250 information från
läkarförbundet**

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

bloggcitaten:

»Ett fall där juridiken och
medicinen framställts som
två motparter kanske i själva
verket är en tvist inom medi-
cinen. Mellan dem som han-
terar levande och dem som
hanterar döda ...«

*Redaktionsbloggen, Lakartidningen.se
den 28 oktober*

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbe-
dömning. Varje manuskript granskas av minst en
(ofta fler) av Lakartidningens stab vetenskapliga
experter. Granskningen av manuskript sker enligt
internationella rekommendationer (www.icmje.org).